Ящук Інна

доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету початкової освіти та філології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
м. Хмельницький, Україна
ORCID: 0000-0003-4028-3327
e-mail: yashchuk.ip@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД

Анотація. Стаття висвітлює проблему модернізації освітнього процесу в закладі вищої освіти в умовах глобальних змін, пов'язаних зі світовою пандемією, необхідністю переходу на дистанційну форму навчання, що певною мірою прискорили процес комп'ютеризації та інформатизації освіти.

З'ясовано, що якісна професійна підготовка майбутнього фахівця неможлива без розвитку його інформаційної грамотності, що своєю чергою вимагає від закладу вищої освіти певного інформаційно-технологічного оновлення.

Обґрунтована необхідність створення в закладі вищої освіти інформаційно-освітнього середовища (ІОС) як важливої умови високої якості навчання і як найближчого зовнішнього оточення студента (майбутнього спеціаліста), в якому безпосередньо організовується освітня діяльність, формуються особистісні і професійні якості.

Проаналізовано різні підходи до поняття «інформаційно-освітнє середовище» та запропоновано авторське його тлумачення. Представлений опис інформаційно-освітнього середовища на педагогічному факультеті Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії з використанням освітньої платформи Moodle; вирізнено функції ІОС (освітня, виховна, розвиваюча, інформаційна, рефлексивна, соціалізація) та описана їх педагогічна цінність.

Ключові слова: дистанційна освіта, інформаційне освітнє середовище, заклад вищої освіти, студент, освітня платформа Moodle, функції ІОС.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації сучасного світу, конкуренції в усіх сферах суспільного життя на передній план висувається освіта, науковість сучасні технології, які здатні забезпечити успішний інноваційний розвиток держави. Головною умовою такого розвитку має стати формування сучасної економіки знань як нової парадигми освіти. Це водночас і ускладнює завдання, і підвищує роль вищої школи у

професійній підготовці майбутніх фахівців, які своєю чергою формують і підтримують імідж закладу вищої освіти, сприяють його конкурентоспроможності в сучасному освітньому просторі.

Все це передбачає модернізацію вітчизняної системи вищої освіти. Основні шляхи її реформування, стратегії та напрями розвитку, зокрема й ті, що орієнтують заклади вищої освіти на створення сприятливих умов для підготовки висококваліфікованого спеціаліста і його майбутньої самореалізації визначені в законах України «Про вищу освіту», «Про освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р., Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 рр., Концепції розвитку педагогічної освіти, Національній рамці кваліфікацій, Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» тощо.

Наприклад, у Концепції розвитку педагогічної освіти (2018) зазначається, що модернізація вищої освіти спрямована на «...вдосконалення системи педагогічної освіти для створення бази підготовки педагогічних працівників нової генерації, ... формування менеджерських (управлінських) навичок із широким використанням інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій для ефективної діяльності в умовах реальної автономії закладів освіти». Водночас модернізація освіти спрямована на мінімізацію небезпеки відставання від світових тенденцій суспільного розвитку.

Вітчизняна освіта нині характеризується функціонуванням традиційного освітнього простору і віртуального, тобто активним упровадженням дистанційного навчання. Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес передавання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій (Положення про дистанційне навчання, 2014). Цей вид навчання ґрунтується на основних принципах сучасного інтернету, поєднань вебтехнологій, відеозв'язку, електронної пошти і відображає всі властиві навчальному процесу компоненти: цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання.

Однак поодинокі комп'ютерні мережі з їх величезним освітнім потенціалом не сприяють вирішенню проблеми інформатизації та комп'ютеризації освітньо-виховного процесу. Окремі освітні сайти, сайти викладачів, онлайн-підручники тощо не утворюють єдиної системи із встановленими правилами доступу, уніфікованою формою подачі матеріалу і контролю за його засвоєнням. Тому виникає потреба у створенні спеціального середовища, спеціальної інформаційної системи, що уміщує банк інформаційних ресурсів і сприяє їх актуалізації; системи,

яка здатна підключатися до інших банків інформації та інтегруватися з іншими системами, а найголовніше – дозволяє технологізувати етапи навчання, надати їм нового змісту, що відповідає сучасним реаліям інформаційного суспільства. Такі завдання здатне вирішити інформаційно-освітнє середовище закладу вищої освіти, яке поліпшує технологічну базу системи освіти, прискорює перехід до відкритої освітньої системи.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблема інформатизації освіти не є новою в педагогіці, її концептуальні ідеї почали висвітлюватися фахівцями в галузі професійної освіти і педагогіки ще в 90-х роках минулого століття. Стрімкий розвиток науки, її інформатизація, глобальна криза, пов'язана з пандемією, спричинили дослідження нових векторів її розвитку.

Зокрема, особливості використання ІКТ в закладах вищої освіти представлені в наукових працях А. Гуралюк, І. Захарової, В. Лобанова, система хмаро-орієнтованих засобів навчання як елементів інформаційного освітньо-наукового середовища закладів вищої освіти висвітлена в працях М. Расовицької, М. Ростока, С. Петренка, А. Стрюк; загальнотеоретичні підходи до змісту інформаційно-освітнього середовища в професійній підготовці розкриті А. Зуєвою, К. Моїсеєнко; І. Шупік, В. Юрженко; моделі та засоби формування комплексного інформаційно-освітнього середовища навчального закладу розглядали А. Білощизький, П. Лузан; теоретико-методологічним засадам проектування дистанційних навчальних середовищ та розвивальному потенціалу дистанційного навчання присвятили свої наукові дослідження Л. Гуменна, М. Жалдак, Л. Карташова, Л. Липська та інші.

Незважаючи на наявні напрацювання щодо особливостей використання ІКТ в освітньому просторі, досі не повною мірою висвітлені можливості інформаційно-освітнього середовища в організації освітнього процесу закладу вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Мета статті – розкрити особливості організації освітньо-виховного процесу в умовах інформаційно-освітнього середовища на прикладі педагогічного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Звернемося до категорійного апарату дослідження, проаналізувавши різні підходи до поняття «інформаційно-освітнє середовище».

У педагогічній науці поняття «інформаційно-освітнє середовище» розглядається з різних позицій, зокрема, як «відкрита система, яка разом із суб'єктами, цілями, змістом, методами, засобами і формами організації освітнього процесу акумулює інтелектуальні, культурні, програмно-методичні, організаційні та технічні ресурси» (Захарова, 2003, с. 10); «сукупність умов, що реалізуються на базі інформаційних і комунікаційних технологій, спрямованих на здійснення освітньо-виховної діяльності, сприяють формуванню професійно значущих і соціально

важливих якостей особистості в умовах інформатизації суспільства (Мовчан, 2015, с. 55); «педагогічна система, що об'єднує в собі інформаційні освітні ресурси, комп'ютерні засоби навчання, засоби управління освітнім процесом, педагогічні прийоми, методи і технології, спрямовані на формування інтелектуально розвиненої соціально значущої творчої особистості, яка володіє необхідним рівнем професійних знань і компетенцій» (Назаров, 2006, с.17); «цілісна сукупність поступово змінюючих одна другу освітніх ситуацій, під якими мається на увазі система психолого-педагогічних, дидактичних умов і стимулів, що ставить людину перед необхідністю усвідомленого вибору, корекції і реалізації власної моделі професійно-особистісного саморозвитку» (Остроумова, 2011, с. 38); «поєднання новітніх інформаційних технологій та сучасних педагогічних здобутків, що призводить до максимального ефекту в організації навчального процесу» (Яновський, 2019); «педагогічна система, що об'єднує в собі електронний campus навчального закладу, засоби управління навчальним процесом, педагогічні технології та забезпечує формування інтелектуально-розвиненої, соціально значущої, творчої особистості, яка володіє необхідним рівнем професійних знань, умінь і навичок для успішного життя і майбутньої професійної діяльності в інформаційному суспільстві» (Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів, 2017).

Як бачимо, автори по-різному підходять до тлумачення структурного і змістового наповнення єдиного інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти, визначаючи і описуючи при цьому комплекс педагогічних умов реалізації дидактичних можливостей освітнього процесу, що дозволяє ефективно організувати взаємодію викладача і здобувача освіти в процесі формування необхідного набору загальнокультурних і професійних компетенцій. Сутнісна основа наведених визначень інформаційно-освітнього середовища дозволяє дійти висновку про те, що акцент робиться на сукупності взаємопов'язаних компонентів, що включають широкий спектр матеріально-технічних, інформаційно-освітніх ресурсів і дозволяють управляти процесом професійної підготовки.

У нашому розумінні, єдине інформаційно-освітнє середовище являє собою цілісну педагогічну систему, сукупність матеріально-технічних, програмних і інформаційних, дидактичних ресурсів та інноваційних освітніх технологій, реалізація яких в освітньому процесі сприяє формуванню загальнокультурних і професійних компетенцій здобувачів вищої освіти.

Таке середовище функціонує в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії, де організація освітньо-виховного процесу і його управління здійснюється з використанням електронної системи Moodle, тобто спеціальної електронної платформи, що дозволяє викладачеві використовувати і реалізовувати не тільки традиційні способи освітньо-виховного процесу, але й здійснювати оптимальні освітні підходи до

кожного студента. Ця система дозволяє коригувати і контролювати освітньо-виховний процес, сприяє розвитку у студентів систематичної потреби в самостійній роботі.

Важливим компонентом ІОС є інформаційно-освітні ресурси, що акумулюють навчальну, методичну, довідкову, нормативну, організаційну та іншу інформацію, необхідну для ефективної організації освітнього процесу (інтерактивні електронні навчальні курси, тренажери, тести, курси відеолекцій тощо). Поряд з навчальними та демонстраційними матеріалами на педагогічному факультеті створений банк даних контрольних і тестових матеріалів. Становлення банку інформаційно-освітніх ресурсів і його подальший розвиток дозволило перейти від проблеми наповнення до інформаційної взаємодії на основі вмісту цього банку.

Інформаційно-освітнє середовище ХГПА забезпечує безлімітний безкоштовний доступ до інтернет-мережі з будь-якої точки академії. Перебуваючи в мережі, студенти і викладачі реалізують повноцінну інформаційну взаємодію, яка організовується як за допомогою форумів, так і призначень. Призначення викладача для студентів містять різні матеріали: конспекти лекцій, презентації, лабораторні роботи, завдання для самостійної роботи, тренажери, посилання на інтернет-ресурси тощо. Особливо варто відзначити можливість призначення тестів для контролю знань, результати яких обробляються і в ту ж мить відправляються викладачеві зворотно. Викладач має можливість в будь-який момент простежити динаміку проходження тестів, проконтролювати результати тестування і повернути призначення, якщо тест не пройдений або, якщо за результатами його виконання студент отримав бал, нижчий за очікуваний, і хоче підвищити результат своєї навчальної діяльності. Всі результати навчання і контролю систематизуються в одному документі – електронному журналі, який доступний як для викладача (для оцінювання рівня знань студентів), так і для студентів (лише для перегляду і ознайомлення). Студенти завжди можуть дізнатися про свої навчальні досягнення, отримати завдання від викладача, а виконавши їх, повернути йому на перевірку.

Різні завдання для групового обговорення або спільного обміну думками реалізують принцип інтерактивності. Наявність комунікації серед студентів курсу стимулює інтерес до подальшого вивчення матеріалу. Паралельно із освоєнням основного матеріалу курсу розвиваються комунікативні навички та вміння студентів, особливо необхідні для здобувачів педагогічних спеціальностей.

Упровадження інноваційних технологій і передача інформації через комп'ютерну мережу змінює спосіб взаємодії між викладачем і студентом, оптимізує рівень вербального спілкування. Індивідуальний характер навчання із застосуванням сучасних технологій реалізується у вигляді чіткої програми, розкладу модулів навчальних занять, при обов'язковій педагогічній підтримці студентів. Така підтримка з боку педагогів

здійснюється максимально індивідуально для кожного студента. Як результат, посилюється інтеграція процесу освіти, підвищується міждисциплінарність навчання на основі залучення різних навчальних дисциплін в єдиний дисциплінарний комплекс.

Оскільки у зв'язку з розвитком науки і техніки безперервне оновлення інформації призводить до швидкого «старіння» змісту робочих програм навчальних дисциплін з підготовки бакалаврів і магістрів, то важливого значення набуває їх уміння володіти навичками використання різних способів пошуку знань, в т.ч. й віддалених баз даних з актуальною науковою, навчальною та пізнавальною інформацією.

Важливу роль в цьому контексті відіграє бібліотека академії, яка є електронною і при потребі здійснює свою діяльність дистанційно. Академія має доступ до електронної бібліотеки освітніх ресурсів МОН України, а також доступ до всіх електронних каталогів ХГПА. Крім цього, викладачі підключають додаткові мережеві ресурси, які є затребуваними в процесі вивчення тих дисциплін, які вони викладають.

Виокремимо й інші сфери застосування системи Moodle: проведення педагогічних практик, управління роботою студентських наукових гуртків і проблемних груп, дослідницьких груп, наукових товариств, організація онлайн- і офлайн-консультацій з дисциплін.

Отже, у процесі навчання студенти максимально оволодівають навичками застосування сучасних інформаційних технологій в навчальній, дослідницькій і науковій діяльності.

Інформаційно-освітнє середовища сприяє одночасному вирішенню головних завдань: організувати навчання студентів з використанням елементів електронного навчання, формувати уміння та навички застосовувати інформаційні і комунікаційні технології у своїй майбутній професійній діяльності та вигодувати освітню, виховну, розвиваючу, інформаційну, рефлексивну функції і функцію соціалізації.

Освітня функція ІОС є основоположною, забезпечує актуалізацію всіх структурних компонентів ІОС в їх тісному взаємозв'язку, передбачає організацію, реалізацію, моніторинг і контроль освітнього процесу. Смыслова цінність реалізації такої функції залежить від повноти, міцності і усвідомленості сформованих науково-теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також досвіду творчої інтелектуальної та практичної діяльності в межах обрано напрям підготовки. Ця функція забезпечує інтеграцію майбутнього фахівця в професійне середовище.

Виховна функція тісно пов'язана з освітньою функцією і зорієнтована на реалізацію ресурсно-змістовного, технологічно-процесуального та суб'єктно-соціального компонентів ІОС, змістовне наповнення яких дозволяє сформувати світогляд, погляди на життя і майбутню професійну діяльність здобувачів вищої освіти, їх професійні цінності й ціннісні орієнтації, інтереси, мотиви діяльності, укріпити моральні й естетичні уявлення, сформувати позитивні якості особистості.

Розвиваюча функція ІОС забезпечує розвиток інтелектуальної, емоційно-вольової та потребнісно-мотиваційної сфер особистості студента як майбутнього фахівця, який свідомо готується до професійної діяльності. Важливими умовами реалізації цієї функції є ретельний відбір науково-дидактичних, інформаційних, технологічних ресурсів і їх включення в інтерактивну діяльність суб'єктів освітнього процесу.

Інформаційна функція ІОС пов'язана з відбором навчальної, наукової, світоглядної і морально-естетичної інформації, її розподілом, обробкою, зберіганням, передачею та використанням для задоволення потреб суб'єктів освітнього процесу (Ніколіна, 2017, с. 272–273). Результатом реалізації цієї функції є формування у суб'єктів освітньої діяльності здатності до здійснення інформаційної взаємодії, реалізації ІКТ для вирішення різного роду освітньо-виховних завдань.

Рефлексивна функція зорієнтована на оптимізацію розвитку, саморозвитку та самовдосконалення всіх суб'єктів інформаційно-освітнього середовища. Вона передбачає виконання таких рефлексивних процедур: аналізу стану розвитку (аналіз емоційно-чуттєвого стану, потреб, мотивів, інтересів, ціннісних орієнтацій діяльності, оцінка власної поведінки, діяльності, критичне ставлення до себе як до особистості і майбутнього фахівця); виявлення причин і причинно-наслідкових зв'язків встановленого стану розвитку (успішність взаємодії, значущість навчального матеріалу тощо). Результатом реалізації рефлексивної функції ІОС знаходить своє вираження у коригуванні цілеспрямованих дій при використанні дидактичного інструментарію з метою більш продуктивної організації та реалізації освітньої діяльності та взаємодії суб'єктів ІОС.

Функція соціалізації забезпечує розвиток соціальних відносин між соціальними інститутами і членами суспільства. Діяльність суб'єкта освітнього процесу в цьому контексті обумовлюється «його загальнолюдською потребою в культурному, практичному творенні відповідно до норм, цінностей, традицій, правил, способів діяльності соціуму, зумовленими як менталітетом, так етнічними, а також і новими соціокультурними реаліями, орієнтованими на реалізацію інноваційних способів освоєння «потрібного майбутнього» і саморозвитку індивіда (Ніколіна, 2017, с. 272–273). Результатом реалізації функції соціалізації є гармонізація відносин учасників освітнього процесу, сформованість їх світогляду, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях, високої соціальної активності, потреби і здатності здійснювати творчу діяльність в колективі, уміння знаходити нестандартні рішення проблем в різних соціокультурних і професійних ситуаціях, потреби в саморозвитку та самоосвіті, здатності здійснювати свій моральний і громадянський вибір.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Інформаційно-освітнє середовище – це, з одного боку, компонент традиційної освітньої системи, а, з іншого боку, самостійна система, спрямована на розвиток професійної компетентності, активної творчої діяльності здобувачів освіти із застосуванням нових інформаційних технологій. Інформаційно-освітнє

середовище *забезпечує*: інноваційність, доступність і гнучкість навчання, можливість одночасного доступу до високоякісних освітніх ресурсів великої кількості студентів; *активізує* форми індивідуального навчання, формуючи здатність до самостійного накопичення знань і оволодіння способами пізнавальної діяльності; *сприяє* поліпшенню якості та ефективності професійної підготовки, прискоренню передачі знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства, реалізації індивідуальної освітньої траєкторії як основи успішної майбутньої професійної діяльності, підготовці майбутнього вчителя початкових класів до активного застосування інформаційних і комунікаційних технологій в своїй майбутній педагогічній діяльності та до передачі такого досвіду учням, щоб підготувати їх до повноцінного життя в сучасному інформаційному суспільстві.

З метою удосконалення результативності навчання в умовах інформаційно-освітнього середовища необхідна розробка новітнього навчально-методичного забезпечення, що передбачає також електронні підручники та навчальні посібники. Саме в цьому ми і вбачаємо перспективу подальших наукових розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Концепція розвитку педагогічної освіти (2018). МОН України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osvity> [Дата звернення 01.05.2021].

Положення про дистанційне навчання. (2004). Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.01.2004 № 40. URL: [https://res.in.ua/polojennya-pro-distancijne-navchannya-konceptsiya-rozvitku-dist.html?page p](https://res.in.ua/polojennya-pro-distancijne-navchannya-konceptsiya-rozvitku-dist.html?page%20p) [Дата звернення 05.05.2021].

Захарова, И. (2003). *Формирование информационной образовательной среды высшего учебного заведения*. Доктор педагогических наук. Тюмень. URL: <https://elibrary.ru/handle/ru-tsu/440> [Дата звернення 01.05.2021].

Мовчан, И. (2015). *Информационно-образовательная среда образовательного учреждения. Электротехнические системы и комплексы*. № 3(28). СС. 55–58. <http://esik.magtu.ru/doc/2015-3/055-058.pdf> [Дата звернення 01.05.2021].

Назаров, С. (2006). *Педагогические условия проектирования личностно-развивающей информационно-образовательной среды технического вуза*. Кандидат педагогических наук. Ростов-н/Д, 17 с. https://static.freereferats.ru/_avtoreferats/01002979134.pdf [Дата звернення 01.05.2021].

Остроумова, Е. (2011). *Информационно-образовательная среда вуза как фактор профессионально-личностного саморазвития будущего специалиста. Фундаментальные исследования*. № 4. СС. 37-40. URL: <https://>

//www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=21225. [Дата звернення 01.05.2021].

Яновський, А. (2019). Інформаційно-освітнє середовище в умовах дистанційного навчання. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», Том I 4, № 30*, СС. 310-315 URL: <https://op.ua/ru/pedclass/naukova-stattya/informaciyno-osvitn-seredovische-v-umovah-distanciynogo-navchannya> [Дата звернення 01.05.2021].

Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів: посібник. (2017). Карташова Л. А., Юрженко В. В., Гуралюк А. Г., Липська Л. В., Гуменна Л. С., Зуєва А. Б., Шупік І. М., Ростока М. Л., Шевченко В. Л. За наук. ред. Лузана П. Г. Київ: ІПТО НАПН. 124 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/709621/1/Посібник_ІОС_ПТНЗ_новий.pdf [Дата звернення 01.05.2021].

Николина, В. (2017). Социокультурная практика как вектор развития современного образовательного пространства. *Научный диалог. № 2*. СС. 269-280. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sotsiokulturnaya-praktika-kak-vektor-razvitiya-sovremennogo-obrazovatelnogo-prostranstva/viewer> [Дата звернення 01.05.2021].

REFERENCES

Kontseptsiiia rozvytku pedahohichnoi osvity. (2018). [The concept of development of pedagogical education]ю MON Ukrainy. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.07.2018 r. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Ukrainian].

Polozhennia pro dystantsiine navchannia. (2004). Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 21.01.2004 No 40. URL: <https://res.in.ua/polojennya-pro-distancijne-navchannya-koncepciya-rozvitku-dist.html?page> [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Ukrainian].

Zakharova, Y. *Formurovaniye informatsionnoi obrazovatelnoy sredy vysshego uchebnogo zavedeniya* [Formation of the educational information environment of a higher educational institution]. Doktor pedagogicheskikh nauk. Tyumen, 2003. URL: <https://elib.utmn.ru/jspui/handle/ru-tsu/440> [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Russian].

Movchan, Y. (2015). Informatsionno-obrazovatel'naya sreda obrazovatel'nogo uchrezhdeniya [Information and educational environment of an educational institution]. *Elektrotekhnicheskiye systemy i komplekсы. No 3(28)*. SS. 55–58. URL: <http://esik.magtu.ru/doc/2015-3/055-058.pdf> [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Russian].

Nazarov, S. (2006). *Pedagogicheskiye usloviya proektirovaniya lichnostno-razvivayushchey informatsionno-obrazovatel'noy sredy tekhnicheskogo vuza* [Pedagogical conditions for designing a personality-developing information and educational environment of a technical university].

Kandidat pedagogicheskikh nauk. Rostov-n/D, 17 s. https://static.freereferats.ru/_avtoreferats/01002979134.pdf [Data zvernennia 25.04.2021]. [in Russian].

Ostroumova, E. (2011). Informatsionno-obrazovatel'naya sreda vuza kak faktor professionalno-lichnostnogo samorazvitiya budushchego spetsialista [Information and educational environment of a university as a factor of professional and personal self-development of a future specialist]. *Fundamentalnye issledovaniya. No 4.* SS. 37-40. URL: <https://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=21225> [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Russian].

Yanovskyi, A. (2019). Informatsiino-osvitnie seredovyshe v umovakh dystantsiinoho navchannia [Information and educational environment in the contest of distance training] V: *Naukovyi zbirnyk «Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka», Tom 14, No 30,* ss. 310-315. URL: <https://op.ua/ru/pedclass/naukova-stattya/informaciyno-osvitn-seredovyshe-v-umovah-distantsiinoho-navchannia> [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Ukrainian].

Informatsiino-osvitnie seredovyshe profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv: posibnyk [Information and educational environment of vocational schools: a handbook]. (2017). Kartashova L. A., Yurzhenko V. V., Huraliuk A. H., Lypska L. V., Humenna L. S., Zuieva A. B., Shupik I. M., Rostoka M. L., Shevchenko V. L. Za nauk. red. Luzana P. H. Kyiv: IPTO NAPN. 124 s. URL: https://lib.iitta.gov.ua/709621/1/Posibnyk_IOS_PTNZ_novy.pdf [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Ukrainian].

Nikolina, V. (2017). Sotsyokulturnaya praktika kak vektor razvitiya sovremennogo obrazovatel'nogo prostranstva [Information and educational environment of vocational schools: a handbook]. *Nauchnyi dialog. No 2.* SS. 269-280. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sotsiokulturnaya-praktika-kak-vektor-razvitiya-sovremennogo-obrazovatel'nogo-prostranstva/viewer> [Data zvernennia 01.05.2021]. [in Russian].

INFORMATION AND EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION: PRACTICAL-ORIENTED APPROACH

Inna Yashchuk

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Professor,
Dean at the Faculty of Primary Education and Philology.
Khmelnytskyi Humanities and Pedagogical Academy,
Khmelnytskyi, Ukraine
ORCID: 0000-0003-4028-3327
e-mail: yashchuk.ip@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the problem of modernization educational process in higher education institution in the context of global changes associated with the global pandemic, the need to start a distance training, which in its turn accelerated the process of computerization and informatization of education. It was found that high-quality professional training of a future specialist is impossible without the development of his information literacy, which in turn requires from the institution of higher education a certain information technology update in accordance with the requirements of post-industrial society.

It has been substantiated the need to create in the institution of higher education information and educational environment, as an important condition for achieving high quality education, and as the closest external to the student (future specialist) environment in which his educational activities are directly organized, his personal and professional qualities are formed.

Different approaches to the concept of “information and educational environment” were analyzed and its author’s interpretation is offered: it’s a holistic pedagogical system, integrating a set of interconnected components in the form of material and technical, software and information, didactic resources and innovative educational technologies, the implementation of which in the educational process contributes to the formation of necessary and sufficient arsenal of general and professional competencies, to feel himself/herself as an intellectually developed and creatively active person with formed general and professional competencies.

A description of the information and educational environment in the Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy using the educational platform Moodle is presented; the functions of IES (educational, upbringing, developmental, informational, reflexive, socialization) are distinguished and their pedagogical value is described.

Keywords: distance education, information educational environment, higher education institution, student, Moodle educational platform, IES functions.

Стаття надійшла до редакції 30.04.2021р.